

Charizmatické hnutí budí u nás jako všude dvojí vyhraněný postoj: buď nadšené přijetí nebo skeptický odpor. Vážné skutečnosti však nestačí přijmout nebo odmítnout podle dojmu, tady je zapotřebí vážného zkoumání. První /polo/oficiální stanovisko u nás vyšlo, podle našeho vědění, v oběžníku pražského arcibiskupství v listopadu 1982; je stručné, rozlišuje klady a rizika, s mírným důrazem na varování.

V tomto pokračování Charizmatiky chceme přispět k pravdivému poznání hnutí třemi pohledy:

I. pojednáním o daru uzdravování z pera faráře, podle jeho osobních zkušeností, s teologickým podložením

II. výběrem postojů, které k hnutí zaujali papežové a biskupové

III. zprávou o ekumenickém kongresu charizmatické obnovy Letnice 82 ve Štrasburku.

SLUŽBA UZDRAVOVÁNÍ VE FARNOSTI

Karl Ecker

Moje cesta ke službě uzdravování

"Nemocné uzdravujte, mrtvé probouzejte k životu, malomocné očistujte ..." /Mt 10,8/. Toto slovo Písma svatého jsem často četl, meditoval a zvěstoval farní obci při bohoslužbách. Někdy jsem se dokonce tázal sám sebe: "Proč již dnes neprožíváme tuto uzdravující sílu Pána? Slovo Boží platí přece pro všechny časy, také pro nás; nebo byl tento příkaz a toto Ježíšovo zaslíbení skutečně jen výsadou prvních křesťanských generací? Nikdy jsem nedošel k uspokojující odpovědi, a tak jsem chápal Pánovo slovo "Uzdravujte nemocné" pro dnešní dobu jako příkaz lékařům, zdravotním sestrám, sociálním pracovníkům atd. Že toto slovo platí také pro mne jako kazatele, kaplana a faráře, s tím jsem nepočítal. Navštěvoval jsem sice nemocné doma a v nemocnicích, dával jsem jim požehnání, uděloval jsem jim svátost nemocných, ale abych se s některým nemocným někdy vědomě modlil o uzdravení, to mi nikdy nepřišlo na mysl, resp. k tomu mi chyběla odvaha.

Na tento problém mi vrhl světlo nový ritus pomazání nemocných, který byl vydán z příkazu koncilu v r. 1975. Tam se církev odvažuje modlit: "... abys jim dal zdraví těla i duše, abys utišil jejich bolest, v slabosti je posilnil, vyléčil jejich nemoc." - Uzdravení na těle i na duši v síle svátosti, v síle modlitby, musí být možné zřejmě ještě i dnes. Mimoto nikde v bibli nestojí, že by tento příkaz a toto zaslíbení mělo platit jen pro určité doby církve. Moje víra v uzdravující sílu Pána tím poněkud vzrostla, alespon až k přání: Bylo by to krásné, kdyby se skutečně stalo, zač se modlím z příkazu církve. Byl jsem překvapen a zaražen, když mi přišlo do rukou několik knih letničních církví v Americe, kde jsem mohl číst o biblické službě uzdravování nemocných. Považoval jsem ovšem mnohé zprávy za příliš sensační a přehnané. Ale jedno mi začalo být jasné: Ježíšův příkaz "Uzdravujte nemocné" platí v nezkrácené formě ještě dnes. On uzdravuje také dnes nemocné silou svátosti a modlitby.

Další krok směrem k "službě uzdravování" jsem směl učinit r. 1976. Mezitím jsem se doslechl o katolické charizmatické obnově. V létě toho roku se naskytla možnost účastnit se úvodního semináře. Jelikož

jsem farářem v jednom lázeňském místě a mnoho těžce nemocných hledá u nás pomoc a uzdravení, cítil jsem vnitřní podnět, že bych měl při své duchovní obnově prosit Pána také o ten dar, abych směl lidem zprostředkovat duševní a tělesné uzdravení. Vyslovil jsem potom tuto prosbu při své duchovní obnově. Jak mne ale Pán do této služby uvede a upotřebí, o tom jsem neměl ani tušení. Tento stav ale neměl dlouho trvat.

První zkušenosti s uzdravováním

Za měsíc, v srpnu 1976, jsem slavil ve své farnosti opět bohoslužbu s pomazáním nemocných. Asi 15 nemocných obdrželo tuto svátost. Za několik dnů přišla ke mně starší paní a řekla: "Pane faráři, podívejte se na mé ruce. Nemohla jsem již vzít do ruky nůž, vidličku ani hřebek. Když jste mi pomazával ruce, proudila mnou tak veliká vnitřní radost, že to nemohu vylíčit. Od té hodiny jsou mé ruce, mé prsty, opět zdravé."

Zkušenost s uzdravením této paní byla ještě "v obvyklém rámci", při svátosti pomazání nemocných! O rok později vedl mě Pán novými cestami při službě uzdravování.

V říjnu 1977 jsem měl při shromáždění "Lékař a duchovní správce" krátký referát na téma: "Vědecké lékařství - uzdravování z Kristova příkazu: konkurence nebo spolupráce" /z hlediska charismatické obnovy obce/. V tomto referátu jsem se zmínil o zkušenosti s uzdravením této paní. Na konci shromáždění mě oslovila žena jednoho evangelického faráře a řekla: "Modlete se, prosím, za našeho tříletého chlapce Claudia. Je od narození spasticky ochrnutý; jeho nohy jsou křečovitě staženy a zkříženy, nemůže chodit ani stát. Polovina mozku je poškozena, ale duševně je Claudius zcela normální." - Pozoruhodný příběh: Když na jaře 1977 vzala matka Claudia na dětské bohoslužby a tam slyšel, jak Ježíš uzdravil chromého, řekl chlapec: "Maminko, když mi Pán Ježíš řekne 'vstaň a choď', potom to také budu moci učinit. Dověď mne k Pánu Ježíši!" Matka mohla na to jen odpovédět: "Pán Ježíš k tobě přece jednou přijde!" "Modlete se za našeho tříletého chlapce, který je spasticky ochrnutý!" - tato prosba mne zasáhla až do nitra. To znamenalo: ven z člnu rozumu a jistoty, ven na vodu víry! - Ano, a pak se to stalo. V první adventní neděli 1977 jsme se shromáždili v jedné malé modlitební skupině: Claudius, jeho rodiče, čtyři řádové sestry a já. Položili jsme nemocnému dítěti ruce na hlavu a na nohy a začali jsme se společně modlit. Byla to volná modlitba a zpěv: "Pane, chválíme tě, že jsi v našem středu ... že ho pronikáš svojí uzdravující mocí ... Chvalte Pána ... Velký Bože, chválíme tě ..." skoro celou hodinu.

Matka, která po celou tu dobu měla ruce položené na horních stehnech dítěte, pozorovala, jak se křeč pozvolna uvolňovala. Po našich modlitbách nohy, předtím zkřivené a zkřížené, ležely vedle sebe. Chlapec, který předtím mohl trochu stát nejvýš na špičkách prstů, stál oběma chodidly na podlaze. Zlepšení bylo nápadné. Nápadné bylo také to, že nález při později provedeném EEG zněl: obě poloviny mozku dítěte pracují úplně normálně.

Ošetřující lékař podal 27. ledna 1981 následující zprávu: "Claudius je od svého narození v mém ošetřování. Trpěl spastickým ochrnutím paží a nohou, přičemž byl neschopný sedět a chodit a také rukou nemohl správně užívat. Zdravotní stav dítěte se podstatně zlepšil po jedné modlitební hodině v adventě 1977, o které mi rodiče vyprávěli. Zbývá ještě jen lehčí ochrnutí nohou, bylo však již dosaženo schopnosti chůze. Pažemi může dítě normálně pohybovat. Chodí do školy a má dobré výsledky."

Následkem křeče došlo v nohách určitému zkrácení svalů. Toto bylo operativně odstraněno. Claudius se ovšem musil ještě učit chodit. Dnes má již za sebou první třídu obecné školy. Není již třeba vozit jej do školy na vozíku, dojde tam sám. Je tu ještě lehká překážka. Lékař věří, že Claudius se bude moci po určité době zcela normálně pohybovat, jelikož jeho mozek nyní pracuje úplně normálně - spastická ochrnutí spočívají na poškození mozku.

Prohloubenější pohled na službu uzdravování

Pozvolna získáváme hlubší a širší pohled na tento dar uzdravování. Ježíš říká: "Uzdravujte tam nemocné a vyřiďte jim: 'Přiblížilo se k vám Boží království!'" /Lk 10,9/. Matouš /4,23/ píše: "Ježíš chodil po celé Galileji ... kázal evangelium Božího království a uzdravoval každou nemoc a každou chorobu v lidu." To přece znamená: Ježíš léčil lidi na znamení počínající Boží vlády. My se tedy nesmíme dívat na uzdravování izolovaně. Protože Ježíš dnes jako tenkrát zřizuje své království, proto také i v naší době dává znamení uzdravování.

Druhý vatikánský koncil mluví o darech milosti Ducha svatého. Ve Věřoučné konstituci o církvi "Lumen gentium" /2. kap., čl. 12/ se praví: "Tentýž Duch svatý posvěcuje kromě toho nejen Boží lid svátostmi a službami, nejen jej vede a obohacuje ctnostmi, ale uděluje každému jak sám chce /1 Kor 12,11/ své dary a rozděluje mezi věřícími kteréhokoliv stavu také zvláštní milosti. Jejich prostřednictvím je uschopňuje převzít různé úkoly a služby podle slova: "Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu" /1 Kor 12,7/. Takové dary milosti musí být přijaty s díkem a radostí, ať již jsou zcela zvláštním světlem anebo ať jsou rozšířeny v prostém a všeobecném měřítku, protože jsou zvláště přizpůsobeny potřebám a užitku církve. Nikdo se však nesmí nerozvázně domáhat mimořádných darů."

- Církvi - Božímu lidu - je darován dar uzdravování; jednotlivci jej vykonává zástupně za celou církev!
- V Novém zákoně patří charizma uzdravování k normálnímu životu obce /1 Kor 12,9/.
- Tak jako každý dar Ducha, má také dar uzdravování přirozené předpoklady, které jsou dány od narození. Tyto schopnosti jsou Duchem Božím tříbeny, vybaveny větší silou a dány do služby k budování církve.
- Zkušenosti s uzdravováním nejsou dnes absolutně nové. V průběhu církevních dějin bývalo vždy darováno milostivé uzdravování, např. na poutních místech /Lurdy/ nebo i jinak po modlitbě plné víry a důvěry. Jak mnohé matky již prosily za smrtelně nemocné děti, kterým již lékaři nemohli pomoci - a Pán daroval pomoc a uzdravení!

Různé způsoby uzdravení

Mezitím jsem se mohl také dozvědět, že dnes jako tenkrát platí slovo Mt 4,23: "... kázal evangelium Božího království a uzdravoval každou nemoc /tělesnou i duševní/ a každou chorobu v lidu". K "vnitřnímu uzdravování" si dovoluji připojit svědectví. Během prázdninového týdne jsem se seznámil s jednou ženou, která byla těžce duševně zraněna různými bolestnými zkušenostmi z dětství a také z pozdějšího života. Podle jejích vlastních slov nezažila ve svém životě ještě pravou radost. Po rozmluvě jsem se modlil modlitbu za její vnitřní uzdravení. Její zvláštní problémy byly položeny do modlitby. Po pěti měsících mi napsala: "... Šlo o to, abych se po mnohých těžkostech, které jsem prožila, nevzdálila a proto ne-nalezla pravý poměr k Bohu. Nejdříve jsem také nepozorovala nic

zvláštního. Po dovolené jsem s novou silou započala svoji práci. Potom jsem ale byla vnitřně stále klidnější a mírnější. Zmocnila se mě vnitřní radost a mnoho věroučných pravd jsem najednou viděla v mnohem jasnějším světle než dosud. Můj postoj vůči Bohu změnil se na postoj milujícího dítěte plného důvěry ... V pozdějším dopise napsala: "... Od té doby se můj vztah k Bohu a také k okolí zásadně změnil ..."

V této souvislosti je třeba také uvést oblast "Psychosomatických nemocí". Před několika měsíci mi psala jedna matka: "S velkou radostí Vám musím sdělit, že můj syn je vyléčen. Můj Andrea trpěl od narození kožní vyrážkou /neurodermitis/, která ho tak svěděla, že se neustále škrabal, až tekla krev; jeho tělo bylo jediná rána, byl pro posměch a strach mnoha lidí. Měsíce strávil v nemocnicích. Jeho stav se téměř neměnil, po nějakém zlepšení ani stopy ... Bylo to v srpnu 1980 ve Vídni-Oberlaa. Vy, pane faráři, jste se také modlil za duševní uzdravení. Lékaři tvrdili, že nemoc mého chlapce má duševní příčiny. Teď Vás bude zajímat, co se stalo. Bylo to, jako kdyby docházelo k pomalému, ale nezadržitelnému procesu uzdravování, který se táhl týdny a vedl k žádanému úspěchu. V nemocnici při poslední kontrole jsem byla bez sebe radostí. Nikdo nemohl pochopit, jak se náhle uzdravil. Bohu buď chvála a dík!"

Svátosti - prameny uzdravení pro duši a tělo

Kromě spíše osobní modlitby za uzdravení máme ještě velkou nabídku Pána ve slavení svátostí. V každé svátosti se smíme setkávat se Zmrtvýchvstalým. V každé svátosti nám daruje svoji spásu, která časem působí také tělesné uzdravení. Jistě je tu nutno uvést na prvním místě svátost pomazání nemocných, ale také ostatní svátosti jsou jako "kanály" pro zkušenost Božího uzdravení, někdy až tělesného. Svátost pokání daruje uzdravení odporu vůči Bohu. Kromě odpuštění hříchů daruje také vnitřní uzdravení a osvobození. Svátost manželství zprostředkuje také uzdravení osobních vztahů.

Zvláštní pozornost zasluhuje slavnost eucharistie. Pán sám slaví s námi tajemství své smrti a svého vzkříšení, tajemství naší spásy. Máme-li pravou touhu po něm, potom námi může protékat svojí očišťující, osvobozující a uzdravující silou. Že se Boží spása z pramene eucharistie může stát uzdravením pro tělo, potvrzuje svědectví jedné paní, jejíž nemocné srdce bylo uzdraveno při slavnosti eucharistie. Psala mi v jednom dopise: "Lékař mi před 15 lety zjistil zúžení srdečních věnčitých cév. Měla jsem neustále srdeční potíže a musela jsem užívat mnoho léků. Od května 1978 jsem trpěla poškozením srdečního svalu s nepříjemnými průvodními jevy: extrasystoly apod. Tak jsem měla málo naděje na dlouhý život a napsala jsem závěť. Dne 14. srpna 1978 při večerní mši svaté, krátce před evangeliem, proudila mnou podivuhodná síla - bylo mi přímo horko - svědění od prstů u ruky až k prstům u nohy a - moje srdeční bolesti zmizely ... Moji přátelé vědí, že jsem měla potíže a občas jsem si musela sednout. Byla jsem tak šťastná a vděčná za moje duševní uzdravení, které mi bylo uděleno den předtím po modlitbě za vnitřní uzdravení. Brala jsem dále tablety pro srdce, jelikož jsem tu a tam ještě měla bolesti - ale přestala jsem po 2-3 měsících léky brát. Vyhledala jsem lékaře. Prohlížel mě déle než jindy a řekl: 'Nemohu zjistit žádné poškození srdečního svalu.' Také mi nedal žádné léky. Před osmi dny jsem vyhledala lékaře, který mě ošetřoval před 10-12 lety. Ten se mne zeptal po důkladné prohlídce: 'Změnilo se něco ve vašem životě?' Řekla jsem: 'Ano!' Překvapil ho můj nález, moje duševní vyrovnanost, a propustil mne rovněž se slovy: 'Dnes ode mne nedostanete žádný lék. Jste úplně zdráva!' Nyní jsem mu dala svědectví o mém

uzdravení ve Welsu. Lékař se na mě díval udiveně a zamyšleně. Se slovy 'Chvála Pánu' jsem se s ním rozloučila. Chvála Pánu po všechny dny: Učinil jsi s námi podivuhodné věci!"

Bohoslužby pro nemocné

Stále více lidí shledává s údivem, že zaslíbení evangelia skutečně platí plně ještě dnes. Puzení vlastní nouzí nebo nouzí svých nejbližších, vyprošují si od Pána pomoc při duševní nebo tělesné tísní.

Mohu Pána jen chválit za jeho vedení. Jelikož pro velký počet již není možné modlit se s jednotlivci v jejich těžkostech, slavíme od léta 1980 vlastní bohoslužby pro nemocné. Nyní slavíme eucharistii jednou měsíčně ve farním kostele na tento úmysl. Účastní se jí asi 150-200 osob. Od měsíce k měsíci stoupá počet těch, kteří přicházejí. Tato slavnost eucharistie se liší od ostatních farních bohoslužeb tím, že každý, kdo má nějakou prosbu, přijde po evangeliu a po promluvě kupředu a může mi sdělit svoji prosbu. Já předávám jejich trápení v krátké modlitbě Pánu. - Tato část osobních přámlov trvá nyní asi 1 hodinu. Mezitím se modlí a zpívají ostatní účastníci; tak podporují modlitbu za jednotlivce. Panuje tu modlitební atmosféra jako v modlitebním kroužku, také se projevují ostatní charizmata jako je modlitba v jazycích, výklad a pokyny. Celá slavnost trvá asi 3 hodiny.

Během bohoslužby je příležitost ke zpovědi. Je nápadné, jak mnohá lidem je přitom darován nový přístup ke svátosti pokání. Nemocní, kteří přicházejí k těmto bohoslužbám opětovně, prosím, aby přijali svátost pokání již předtím, třeba doma, aby tím byli ještě přístupnější pro Boží uzdravující milost.

Pán pokračuje při všech bohoslužbách ve svém uzdravujícím, osvobozujícím díle. Neustále vyprávějí lidé, že byli osvobozeni během jedné bohoslužby např. od depresí. Jistě je to hlavně duševní pomoc, ale občas je darováno i tělesné uzdravení.

Charizmatické a lékařské uzdravení

Zkušenost s Božím dílem uzdravování je u jednotlivých nemocných zcela odlišná. Jsou tu spontánní uzdravení, obvykle je to ale uzdravovací proces, přičemž tu jsou plynulé hranice mezi milostivým a přirozeným uzdravením. Je zcela možné, že nemocný modlitbou za uzdravení zakusí sice /podstatné/ zlepšení, ale ne úplné uzdravení. To nám nesmí vzít odvahu. Ani lékařská věda, která dnes může podivuhodné věci, nevrací každému nemocnému plné zdraví.

O charizmatickém uzdravení se může mluvit teprve tehdy, když bylo uzdravení potvrzeno lékařem a obstálo při zkoušce časem. K tomu je nutno také ještě připojit: charizma uzdravování ani pomazání nemocných nejsou nějakou náhradou za odborné, lékařské ošetření. Bylo by neodpovědné říci nemocnému: "Já se modlím za tvé uzdravení, nemusíš již chodit k lékaři nebo brát léky předepsané lékařem!" - Vědecká medicína a uzdravování z příkazu Krista nejsou konkurenty, nýbrž doplňují se navzájem. Nesmíme stavět Boha spasitele proti Bohu stvořiteli. Já jsem se také již často modlil s nemocnými bližními, kterým nebylo "pomoženo". Ano, mnozí smrtelně nemocní zemřeli za několik dnů po modlitbě za uzdravení. Bylo potom toto modlení bezúčelné? Vůbec ne! Také Pavel podle 2 Kor 12,8 třikrát snažně prosil Pána, aby od něho odstoupil posel satanův. Bůh nevyslyšel modlitbu apoštola tak, jak by si to byl přál, ale odpověděl mu: "Stačí, když máš moji milost" /2 Kor 12,9/.

Kdo se modlí s nemocnými o uzdravení, znovu a znovu zjišťuje: Stav nemoci se nezměnil. To může mít několik příčin, např. Hodina uzdravení ještě nenastala, bylo prošeno s malou důvěrou a vírou, místo o uzdravení musilo by se prosit o osvobození, muselo by se častěji modlit, snad je u nemocného nějaká překážka /např. nesmiřitelnost/ - anebo je v Božím plánu, že ponechává nemoc a utrpení. Jestliže tak činí bez ohledu na léky a modlitbu, potom je to jeho tajemná vůle. To ale neznamená, že Bůh jednoduše mlčí a "nic nedělá".

Vykoupené utrpení

Často jsem již zažil, že Bůh skrze modlitbu neodňal symptomy nemoci, ale proměnil skrze tyto modlitby lidské utrpení ve vykoupené utrpení. Tělesná nemoc nebo jiné útrapy nesené zpočátku s úplnou nedůvěrou a zoufalstvím, byly později přijaty ve víře. A trpícímu bylo darováno vědomí: V mém kříži je skrytý smysl, i když jej nyní nepoznávám.

Kolik nemocných přichází do Lurd; docela málo jich je tělesně uzdraveno, ale mnozí zakouší proměnu své nemoci ve "vykoupené utrpení". Také Pavel mohl v síle milosti napsat Kolosanům: "Proto se raduji, že nyní trpím za vás a to, co zbývá do míry utrpení Kristových, doplnuji svým utrpením za jeho tělo, to jest církev" /1,24/.

Dar uzdravování: služba

Pavel říká /1 Kor 12,7/: "Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu." Jsou dány jednotlivcům, aby pomáhaly druhým a sloužily. To platí především o daru uzdravování. Toto charisma nemá nic společného se senzací a touhou po zázracích, i když to mnozí špatně vykládají v tomto směru. Jak již bylo řečeno, dar uzdravování je především viditelným znamením začínajícího Božího království a znamením Boží lásky k trpícímu člověku. Tento dar Ducha však musíme v neposlední řadě chápat jako příkaz k službě daný Pánem, vykonávaný v plné moci Ježíše a v síle jeho lásky!

S tímto darem poznáváme také kříž. Řekl bych, že tento dar se musí také protřpět:

- Již pohled na nemocné s jejich různým utrpením, zvláště na nemocné děti, je proces utrpení.
- Problém času: Jsem v první řadě farářem své obce, ale k tomu přicházejí navíc ještě mnozí trpící z blízka i z dále.
- Být vyzván ve víře: Je to přece pokaždé znovu "zápas mezi mozkem a srdcem".
- Nejsme ušetřeni ani pomluv a výsměchu od lidí, kteří nemohou uvěřit, že ještě dnes je darováno milostivé uzdravení.
- A konečně ještě - především zpočátku - tak mnohá pokušení /pochybnosti/ ve vlastním srdci: Když jsem se několikrát modlil s jednou paní trpící rakovinou za uzdravení, zdálo se, jako by příznaky nemoci skutečně ustupovaly; vtom náhle zemřela. Mou první reakcí na to bylo: již nikdy nevložím na nemocného ruce a nebudu se modlit za uzdravení ... Pán mi dal sílu, že to činím přesto dál. Dnes se již mohu držet slov, která napsal Harold Hill v knize "Žít jako královské dítě": "Když se za někoho modlíte a on příští den zemře, modlete se za dalšího."

Smíme růst ve víře, a zdá se, že existuje také růst v uplatňování ostatních darů Ducha svatého, také v daru uzdravování! Dar uzdravování není možno jednoduše "zavést" jako liturgické reformy. K tomu je třeba, aby se každý jednotlivý křesťan vždy hlouběji osobně dal Bohu k dispozici; skrze víru, křestní a duchovní obnovu: "Ježíši, jsem ochoten dát se do služby nemocným a trpícím." Při tomto

kroku smíš Pána prosit také o potřebnou "výzbroj" pro tuto službu: o dar uzdravování, dar očekávající víry. Také ostatní charismata mohou být účinná, např. modlitba v jazycích, výklad, dar poznání. /Proto je někdy lehčí modlit se s nějakým nemocným o uzdravení ve skupině než sám. Avšak vždy je nutno si uvědomit: Pán léčí, ne my - on tě však může použít také samotného jako svůj nástroj./

Chtěl bych povzbudit všechny, jejichž povolání je služba nemocným lidem, především také spolubratry duchovní: Otevřte se ke cti Boží daru uzdravování, abyste mohli ve svých obcích pomáhat nemocným a trpícím ve větší moci a síle. Nejsou k této službě povoláni právě také spolupracovníci sociálně-charitativních pracovních kroužků farních rad? V životě člověka se vyskytuje nemoc a duševní selhání; bude tomu tak i v budoucnosti. Smíme chválit Pána, že dnes vybavuje svoji církev nově a s větší mocí, aby prostředkovala v jeho jménu duševní i tělesné uzdravení. Nám je ale nabízeno, abychom od Pána přijali a ve víře prováděli příkaz a moc: "Uzdravujte nemocné!"

Erneuerung in Kirche und Gesellschaft, sešit 9 /1981/

P A P E Ž O V É A B I S K U P O V É K O B N O V Ě

Pavel VI. - Mezinárodnímu kongresu katolického hnutí charizmatické obnovy, v domě sv. Petra v Římě na svatodušní pondělí 1975:

"Církev i svět jsou dnes více než kdy jindy odkázány na to, aby letniční zázrak trval v dějinách dále /.../ Stále více sekularizovaný svět dnes potřebuje svědectví této 'duchovní obnovy', kterou, jak vidíme, probouzí Duch svatý v nejrozličnějších zemích a povoláních. Tato obnova se projevuje mnoha způsoby: hlubokým spojením lidí mezi sebou a hluboce vnitřním setkáváním se samým Bohem, věrností závazkům přijatým ve křtu. Ukazuje se ve společných bohoslužbách modlitby, při nichž se každý svobodně projeví a tak vyvolá, podpoří a oplodní modlitbu ostatních. To všechno je podstatně založeno v osobním přesvědčení, které pochází nejen z vyučení ve víře, ale také ze živé zkušenosti spojené s jistotou: Bez Boha člověk nemůže nic, ale s ním všechno. Z toho vyvěrá i touha chválit ho, děkovat mu, oslavovat jeho velké činy, které koná všude mezi námi a v nás.

Jak bychom tedy neměli vidět v této 'obnově Duchem' nadějnou příležitost pro svět a pro církev? A proč bychom se neměli všemi způsoby přičinovat o to, aby se osvědčila? Jak víte, apoštol velice hodnotí dary Ducha: 'Ducha neuhášejte,' píše Solunanům /1 Sol 5,19/. Hned však dodává: 'Všechno zkoumejte, a co je dobré, toho se držte' /5,21/ a toto zkoumání svěřuje těm, které postavil do čela obce /5,12/. - V závěru prohlásil papež: "V jednotě s celou církví usilujete o obnovu - duchovní, autentickou, katolickou, v Duchu svatém."

Jan Pavel II. - Začátkem října 1980 přijelo do Říma 18 francouzských charizmatiků, aby se modlili za úspěch biskupské synody. Při papežově soukromé mši vyzval kard. Suenens k modlitbě v jazycích. Když se potom zeptal papeže, zdali ho spontánní charizmatická modlitba nerušila, odpověděl Jan Pavel II.: "Nikoli, naopak to moji modlitbu prohloubilo." Když se s nimi loučil, dojatě prohlásil: "Děkuji vám, že jste přišli se mnou se modlit. Jiní přicházejí, aby si se mnou pohovořili, ale vy jste mi přinesli radost ze své modlitby. - Toto je váš dům, přicházejte sem častěji."

Krátce nato přijal anglickou charizmatickou skupinu k dlouhému rozhovoru a modlitbám. Při té příležitosti řekl, že i on prošel svou charizmatickou cestou obnovy.

Roku 1981 řekl v Římě vedoucím charizmatické obnovy: "Autentické ekumenické úsilí nesmí chtít uniknout obtížným úkolům, jako je naukové sblížení, a ukvapeně vytvářet nějakou autonomní "církve Duchu", odloučenou od viditelné církve Kristovy /.../ Mějme důvěru, že když se zasvětíme práci na pravé obnově v Duchu, tentýž Duch svatý nám dá poznat ekumenickou strategii, které povede k uskutečnění naší naděje v 'jednoho Boha a Otce všech, který je nade všemi, proniká všechny a je ve všech' /Ef 4,6/."

Francouzská biskupská konference se na svém shromáždění v Lurdech /říjen 1982/ vyjádřila o charizmatickém hnutí, jehož příslušníků se odhaduje ve Francii asi 25 000, se skutečnými sympatiemi. Biskupové prohlásili, že charizmatikové mají co přinést církvi klasického typu, které leckdy chybí lidské teplo a pružnost. Dodávají však několik upozornění a rozlišení: ano ke spontaneitě, ale pozor na "hrozný mýtus prostoty"; ano k osobní náboženské zkušenosti, ale pozor na "přílišné zdůrazňování citovosti"; ano k improvizované evangelizaci /např. na ulici/, ale pozor, aby se nezanedbávalo "nezbytné zrání"; ano k charizmatům včetně nápadných/uzdravování, dar mluvení v jazycích atd./, ale pozor na "uletění", "zázračno" a na "manipulace".

Kardinál Suenens, kterého Pavel VI. ustanovil protektorem charizmatického hnutí, promluvil v červenci 1982 na výročním shromáždění hnutí charizmatické obnovy obcí ve Švýcarsku. Základní význam hnutí spočívá v uvědomění, že Duch svatý je původce hlavních ctností víry, naděje a lásky v člověku. Ty v něm rozvíjejí "malé každodenní schopnosti": dobře vychovávat, plnit povinnosti povolání, dobře vést domácnost. Z plnění těchto úkolů vyrůstají dary moudrosti, síla k uzdravování atd. - Dále věnoval pozornost vadným směrům vývoje v hnutí. Hlavní nebezpečí vidí v "útěku z církve". Běžná bohoslužba, kázání a často i duchovní správa se pocituje jako studená a racionalistická. Ale to, co se právem od skupin charizmatické obnovy očekává, není "odchod", ale "radikální poslušnost v církvi". Za další nebezpečí označil, že se příliš "uvažuje o zlu ve světě", což někdy vede k "exorcismové tendenci". Ale exorcismus je vyhrazen autoritě biskupa. Ve skupinách by se měli spokojit s prosbou otce-náše "neuved nás v pokušení".

P. Thomas Forrest, ředitel Mezinárodního ústředí katolické charizmatické obnovy v Bruselu a jeden z nejbližších spolupracovníků kardinála Suenense, řekl mimo jiné při návštěvě v Polsku r. 1980: "Žádné dílo se neobejde bez problémů a těžkostí. To platí i o charizmatickém hnutí. Jsme slabí lidé, podrobení hříchu, proto budou problémy. Pán Ježíš měl mnoho problémů s apoštoly, Petr měl problémy s Pavlem, Pavel s Korintany atd. To lidské a chybné tu vždycky bude. S tím je nutné počítat a nenechat se tím deprimovat. Vždyť je tu mnohem závažnější skutečnost než problémy. Jak velké množství lidí by mohlo říci, jakou vnitřní proměnu zakusili ve svém životě díky charizmatické obnově, díky svému novému svazku s Bohem! Z hlediska proměny jsou i tyto problémy vlastně Boží požehnání."

LETNICE 82, ŠTRASBURK

První evropský ekumenický kongres charizmatické obnovy

Bylo to poprvé, co se charizmatické hnutí pokusilo o ekumenické setkání na celoevropské úrovni. Projekt podniku, který by zahrnoval všechny skupiny charizmatické obnovy, byl koncipován již před 3 roky. Za místo kongresu byl vybrán Štrasburk, místo společných duchovních tradic katolíků a protestantů. Za symbol si charizmatické hnutí zvolilo duhu obepínající zeměkouli.

O svatodušních svátcích 28.-31.5.1982 se tam sjelo kolem 25 000 věřících z nejméně 24 zemí Evropy /od nás jen několik málo zcela soukromě/, aby dali najevo svou jednotu víry v radosti, nadšení i prostotě. Duchovní, řeholníci, teologové, laici, muži i ženy a zvláště hodně mládeže - ti všichni tu zastupovali 7 církevních společenství - katolické, luteránské, reformované, anglikánské, pravoslavné, presbyteriánské a letniční /pentekostální/. Přišlo i mnoho těch, kteří neuvedli žádnou konfesní příslušnost. Ubytovaní byli v hotelech, internátech, kempech i v rodinách.

Kongres byl zahájen v pátek večer 28. května společným shromážděním ve velké hale veletržního paláce uvítáním, zpěvy a modlitbou. K 20 000 shromážděných promluvili zástupci tří hlavních církví Elsasska-Lotrinska. Strasburský biskup Léon Arthur Elchinger řekl: "Charizmatickou obnovu je třeba umístit do nitra církví, nikoli na jejich okraj. Chce být kvasem víry, modlitby a křesťanské angažovanosti ve službě duchovního probuzení, které je s to zesílit vyzarování bratrských křesťanských komunit. A to v plné úctě ke stanoviskům nauky a k duchovním tradicím, vlastním každé církvi."

Zahajovací referát Evropského výboru Letnic 82 potom přednesl luteránský pastor ze Štrasburku, Kurt Maeder: "Letnice jsou - výročí založení církve a zrození lidu, povoláného vydávat na tomto světě svědectví o naději na Boží království, - výročí prvního seslání Ducha svatého, nejprve v horní místnosti a potom na 3 000 lidí. Každé letnice mohou a mají být obnovou tohoto seslání.

Přicházíme do Štrasburku, abychom společně oslavili toto výročí a abychom společně prosili Boha, aby znovu seslal Ducha na nás a na církve, které tu zastupujeme.

Při různosti našich konfesí a církví chceme - nadále se učit milovat jeden druhého, jako nás miloval Kristus, vzájemně se povzbuzovat, jako nás povzbuzuje náš Otec. Chceme být svatí.

Toto shromáždění je citlivé k ekumenickým výzvám, se kterými se na nás obrátil 2. vatikánský koncil, Ekumenická rada církví i různé teologické konference, a ke všemu, co křesťanstvo prožívá v souvislosti s ekumenickým sbližováním. Pokusíme se na to odpovědět.

Posledních 10 až 20 let vedle jiných duchovních proudů vyvolává Duch sv. ve většině evropských zemí mocný proud obrácení, obnovy víry a svědectví o Boží přítomnosti mezi lidmi. Všeobecně se to nazývá charizmatická obnova.

Podobnost tohoto pohybu v různých církvích je pozoruhodná. Na jedné straně se rozvíjí charizmatická obnova do zralosti a my zjišťujeme duchovní vzestup, na druhé straně však současně tato obnova na sebe bere formy vývoje, vlastní každé jednotlivé církvi.

A tak tento kongres chce být jak církevní, tak ekumenický a v pokře se stát viditelným znamením na cestě posvěcení a naděje.

Církevní hledisko

Duch svatý tajemným způsobem obnovuje naši osobní víru a náš osobní vztah s Kristem. Avšak Duch svatý také ukazuje každému z nás hluboké hodnoty vlastní církve a pomáhá nám vstoupit do společenství víry, které přesahuje naši osobní zkušenost a přeměňuje ji ve společnou zkušenost komunity.

Duch svatý nás vede, abychom milovali svou církev, a my víme, že musíme v tomto společenství víry zapustit svoje kořeny.

Obnova přináší různé ovoce a vyvolává nečekanou obnovu, podle tradice každé církve.

Vedle utrpení, způsobeného těmito rozdíly, se vynořují i hlubší otázky. Tak např. bohatství druhého v určité oblasti nám ukazuje naši vlastní chudobu v tomto směru.

Budeme proto během kongresu respektovat identitu každé církve a její vlastní zkušenosti s charizmatickou obnovou. Kongres bude rovněž usilovat o to, aby se vyhnul jakémukoli emocionálnímu zjednodušování našich rozdílů.

Ekumenické hledisko

Katolické i protestantské církve učinily s duchovní obnovou podobné zkušenosti. To nám umožňuje postoupit vpřed ve vzájemném uznání.

Duch svatý nám dovoluje pozorněji vnímat, co se děje u jedněch i u druhých. Vědomí, že jsme si velmi blízko, je velmi živé. Bratr z druhé církve a celá jeho obec pro nás mohou být "darem Boží milosti"; a to je právě charizma. Jednotlivá charismata však musíme rozlišovat /1 Kor 14,29; Sol 5,20-21/. Stejně jako se charismata různě projevují, musíme být s to při jakékoli ekumenické spolupráci rozlišovat to, co pochází od Boha a co od člověka. Pak budeme schopni přátelsky přijmout jinou církev a její hnutí obnovy a její bratry. Máme je zásadně přijímat jako dar a otevírat se jejich bohatství, aniž bychom však nutně přejímali veškerou jejich nauku a zvyky.

Pokora a pravda

Chceme toto shromáždění prožít zcela jednoznačně ve světle chvalozpěvu na Krista.

Ve snaze být pokorní a pravdiví neusilujeme sjednotit všechny církve, ani různé způsoby obnovy v Evropě, nýbrž soustředit to, čeho již bylo dosaženo v pokoji a se souhlasem odpovědných činitelů příslušných církví. Štrasburské shromáždění nemá v úmyslu vytvořit jednotu, nýbrž shromáždit ty křesťany, kteří horoucně po ní touží a na ni čekají. V atmosféře lásky a pravdy se chceme pokorně připojit k vnitřní modlitbě Krista za jednotu jeho Těla.

A jako nás Pán Ježíš při všem, co trpěl, učil neupletňovat svou vlastní vůli, nýbrž podřít se vůli svého Otce, jsme i my ochotni zřít se svých lidských představ o cestě k jednotě a zcela se podřít vůli Otce, který si přeje jednotu svých dětí mnohem více, než si ji můžeme přát my.

Chceme mu tedy přenechat naše přání dokonalého společenství, neboť věříme, že nám ve své lásce a ve svůj čas dá všechno v hojnosti.

Vtělení Ducha v nás a svatost

Duch Boží je Duch svatosti. Vylítí Ducha svatého působí, že se svatostí stáváme opravdovými lidmi v denním životě. Bůh nám skrze svého Ducha umožňuje, abychom žili na světě jako synové Boží. Skrze něho je možno žít dnes evangelium. I přes svou nedokonalost se máme snažit vydat během kongresu svědectví o tom, jak se Duch svatý dotýká všech úseků našeho života - osobního, rodinného, společenského i místní církve.

Naděje

Na cestě k tomuto vtělení Ducha v nás, stejně jako na cestě k jednotě nás Duch svatý vytrhává z rezignace. Plný moci nás přivádí na cestu. Žijeme skutečně v očekávání s veškerým stvořením, máme však už také první plody Ducha a skrze něho zachycujeme i uprostřed neúspěchů neviditelnou přítomnost jednoty, která přichází.

Duch svatý je anticipací království, která má přijít, první podíl našeho dědictví.

Od tohoto kongresu očekáváme, že k nám Kristus naléhavě promluví o jednotě svého Těla, radikalitě evangelia a o uskutečnění společenství v církvi. A až se potom vrátíme domů a do své církevní obce, budeme moci výrazněji přispět k tomu, aby byla církev skutečně tímto novým lidem, který kráčí do Království. Přijď, Pane Ježíši!"

I když byl kongres radostným vzájemným setkáním, při němž se jeho účastníci mohli těšit z charismatických darů bratří a komunit jiných církví, uvědomovali si, že ještě musí ujít dlouhou cestu, vykonat velký kus práce a přijmout hodně pomoci od Ducha svatého, než se vytvoří nová úplná jednotu.

Protože přijmout Tělo Páně u téhož stolu je pro katolíky především znamením a plodem plného společenství víry v téže viditelné církvi, pokládali katoličtí členové Evropského výboru společné slavení eucharistie za neuskutečnitelné.

Pravoslavní bratři slavili eucharistii ve svém kostele ve městě. Anglikáni a protestanté, kteří podle své tradice zvou ke stolu Páně každého, kdo vyznává Ježíše Krista jako Pána a Spasitele, slavili večeři Páně z úcty a lásky ke svým katolickým bratrům pouze mezi sebou.

Na hod Boží svatodušní se katolíci shromáždili ke slavení mše v největší hale Wackenu za účasti kardinála Suenense, štrasburského a autanského biskupa, asi 5 000 kněží a 12 000 laiků s hořícími svíčkami v rukou. "Naše společnost už nemá duši, potřebuje slyšet Ježíše Krista, a toho jim máte zvěstovat vy," adresoval kardinál svou výzvu shromážděným. A biskup Elchinger: "Vaše shromáždění nás všechny nutí s naléhavostí a vážností si uvědomit výzvu k jednotě, kterou od nás žádá Kristus a kterou nám stále zdůrazňuje tolik lidí, často tak dramatickým způsobem. Víte však, že zde nemůžete završit novou etapu usmíření církví, protože toto poslání přesahuje vaše možnosti. Můžete však modlitbou urychlit přiblížení dne, kdy se vzájemně mezi sebou houběji usmíříme."

Přednášková fóra

Byl sestaven program pro všechny dny, v němž se počítalo s dopoledními a večerními společnými shromážděními ve Wackenu nebo na stadionu Meinau, který pojal až 40 000 účastníků, se slavením eucharistie, přednáškovými fóry a s časem k jídlu i k odpočinku.

Bylo možno vybrat si z 16 ekumenických a 6 konfesních fór, konaných v sobotu a v neděli. Přednášelo se anglicky, francouzsky, německy, španělsky, holandsky, italsky a finsky. Stručný přehled:

1. Jak vstupuje charizmatická obnova do života místní církve - osudová otázka. - Obnova musí přijmout od Ducha svatého schopnost oplodnit celou místní církev. Z toho vyplývá, že obrácení ke Kristu je současně i obrácením k církevní obci, v níž žije. Předpokládá to, že se vzdá elitářského smýšlení a v pokoře v sobě vytvoří prostor pro Ducha. Byly uvedeny příklady charizmatické obnovy církevních společenství.

2. Poslání a evangelizace. - Evangelizace je integrální složkou každého člena církve. To zahrnuje celý apoštolát církve. Všichni by se měli spojit v hlásání Radostné zvěsti všem lidem naší doby.

3. Věda a víra. - Jaké představy má křesťan, obnovený Duchem svatým, o vědecké práci, jejích cílech, nadějích a omezeních. Věda a víra nejsou v protikladu, nýbrž se doplňují a očistným způsobem na sebe vzájemně působí.

4. Ježíš Kristus a svět zítřka. - Nejeví se příslib Božího království jako staromódní perspektiva, která vede k pasivitě nebo fatalismu? Nebo je křesťanská naděje radostnou zvěstí, která nás zve, abychom "oploďňovali přítomnost" individuálními nebo kolektivními činy a účastnit se pokračujícího stvoření?

5. Výkom služby uzdravování v církvi. - Církev dnes znovu objevuje službu uzdravování nemocných jako znamení lásky Boha k jeho lidu. Bylo ujasněno, jak byla tato služba vykonávána v církevní tradici, jak se lékařské umění a věda spojují s vírou, jak je třeba respektovat svobodu Boha i očekávat od něho velké věci, a jak je lze konat v rámci církve.

6. Život v církevní obci - naděje a nebezpečí. - Přednášející odpovídali na otázky, jež s sebou přináší život v církevní obci: 1/ Platí evangelijní rady o společenství majetku /tedy chudoba/ a o bratrské podřízenosti /tedy poslušnost/ jenom pro malý počet křesťanů? 2/ Jaké místo má v životě církevní obce zaujmout rodina? 3/ Vzniká nový lid: Jaké jsou naděje a nebezpečí života ve společenství?

7. Nové společenství v charizmatické obnově. - Řada komunit z Evropy, lišících se svou tvářící a charizmaty, uváděla na konkrétních svědectvích a příkladech svoje zkušenosti s tím, jak usilují zpřítomnit každému člověku Krista a obnovit skutečné křesťanské spoležití.

8. Politická a sociální angažovanost. - Projednávala se tato témata: 1/ Evropa práce: v městských čtvrtích, nemocnicích, dílnách, na venkově, s vedoucími odborů. 2/ Evropa v roztrženosti, smutku a válce /s bratry z Polska a Irska/. 3/ Evropa ve vztahu k třetímu světu na začátku svého dialogu Sever - Jih v síle Ducha svatého.

9. Obnova a liturgie. - Liturgie je Božím darem církvi. Milost obnovy nám umožňuje znovu objevit všechna její bohatství. Liturgie je bohoslužba a pro člověka nejvyšší povolání. Je vyznáním víry a svědectvím. Posléze je to privilegované místo společenství mezi Bohem a jeho lidem. Objektivně je to pramen prohloubení charizmatické obnovy. Skrze liturgická znamení, minulá i přítomná, objevujeme přítomnost a dílo Ducha svatého.

10. Obnova ve farní obci. - Jsou-li plody charizmatické obnovy opravdové, přinesou farnosti konkrétní ovoce, ne-li, nejde o obnovu.

Jak začíná obnova ve farnosti? Jak pokračuje? Jak se vyhnout propasti a úskalím? Referující odpovídali z vlastní zkušenosti o radostech i starostech z obnovy.

11. Charizmatická obnova a ekumenismus. - Je nepochybné, že si Bůh přeje jednotu a my o ni musíme usilovat. Nesmí to však být laciná jednota. Fórum nastínilo současný stav ekumenických diskusí, dosažený díky četným a plodným diskusím teologů za posledních 20 let, a upozornilo na to, čím může charizmatická obnova přispět k pokroku ekumenismu.

12. Charizmatická obnova v zemích východní Evropy. - Jeden a týž Duch působí v celém světě bez ohledu na rasu, jazyk nebo vládní režim. Křesťané z Východu - NDR, Maďarska a Polska - vydali svědectví o milosti obnovy, již dopřává Pán jejich církvím, a o tom, jak obnova zapouští kořeny v komunitách a jak žijí novou nadějí ve všech oblastech svého života.

13. Manželství a rodina. - Je toho mnoho, co dnes ohrožuje manželský a rodinný život. Na druhé straně se však ukazuje, že Duch svatý ve svém lidu působí, aby vrátil manželům a rodině jejich celistvost a místo ve svém plánu pro příchod Božího království. Manželské páry z různých zemí, které založily svůj život na Božím slovu, svědčily o díle obnovy ve svém životě.

14. Jak si má komunita zachovat svoje charizma a dále je rozvíjet. Tam, kde se schází komunita ke společným modlitbám, může se stát, že upadne do rutiny, členů nepřibývá a charizma se ztrácí. Jsou dva podstatné faktory pro udržení a rozvoj komunity: láska a dobré vedení. Zjišťuje se, že komunity, založené ke společným modlitbám, se po 3-4 letech rozpadají, nejsou-li náležitě vedeny.

15. Úvod do charizmatické obnovy. - Bylo určeno pro ty, kdo přijeli na kongres vedení nadějí, kterou vyvolává obnova, nevěděli však o ní nic přesnějšího. Bylo jim vysvětleno, že obnova pracuje s pravdami, které byly vždycky součástí víry, které však zůstávaly nevyužity.

16. Církev a Izrael. - Pomohou nám charizmata lépe pochopit prvotní církev a dokonaleji uskutečňovat to, co ona konala, když vzájemně usmiřovala křesťany ze židovství a pohanství?

Témata konfesních fór: Katolické: 1/ Petrovo charizma. 2/ Charizmatická Maria. - Anglikánské: Příspěvek k překlenutí propasti mezi katolickou a anglikánskou církví. - Reformované: Studium bible ve světle Ducha svatého. - Luteránské: Charizmatická obnova v luteránské tradici, včera a dnes. - Pentekostální: Jak nás vede Duch svatý ke Kristu.

Z pronesených svědectví

Manželský pár z Barcelony: "Máme 4 děti, jsme spolu 16 let. Charizmatickou obnovu známe 8 let. Pán změnil náš život radikálně. Byli jsme od dětství vychováni křesťansky. Víru nám dal Pán způsobem dost nesnadným. Jedno z našich dětí je mentálně postižené, což rodině značně komplikuje život. Nedokázali jsme tuto situaci přijmout. Ve světě jsme nenašli Boha. Jednou jsme slyšeli svědectví manželského páru, který měl rovněž nenormální dítě, měl však hlubokou víru, velice pevnou, a hluboký klid. A my jsme přijali Krista - Krista, k němuž je možné mluvit. Kristus vstoupil do naší domácnosti. Náš život se změnil. Naše vztahy v manželství se velice prohloubily. Další z našich dětí bylo těžce nemocné, stále mezi životem a smrtí, každým okamžikem hrozilo zdušení. Konaly se za ně modlitby.

Bylo uzdraveno. To jiné dítě zůstává těžce nenormální, ale my jsme obdrželi velký klid a radost: klid a radost v utrpení. Už nikdy nebudeme pochybovat o Pánu. Co by nás mohlo oddělit od Kristovy lásky? Nic. Aleluja!"

Sestra Briedge Mc Kennaová /Irsko/: "Poznala jsem, že u Boha není nic nemožného. V 18 letech jsem byla těžce nemocná nevyléčitelnou chorobou. Roku 1969 mi sdělili lékaři, že brzy budu pouze na vozíku, ochrnutá. Do té doby jsem nikdy neprosila o tělesné uzdravení. Roku 1970 jsem se zúčastnila exercicií. Modlila jsem se: 'Ježíši, prosím tě, pomoz mi!' a v tu chvíli jsem cítila něčí ruce na hlavě a průtok nějaké síly celým tělem. Cítila jsem, že se uzdravuji. Vykríkla jsem: 'Ježíši, ty jsi zde!' - Nehledat snadný křesťanský život! Spíše se modleme o sílu, o odvahu, abychom mohli kráčet jako první učedníci Kristovi. - Modleme se: Pane Ježíši, přistupujeme k tobě dnes večer, odevzdáváme ti svůj život. Ty nás posíláš, ty budeš s námi. Svět nás bude nenávidět kvůli tobě. Císařův nepřítel mezi námi a tebou. Pomoz nám být jako ty, bože strachu z kříže a abychom se dali vést láskou."

David Duplessis, pentekostalista: "Jsem dnes vášnivě zaujat pro jednotu. Doléhá na mě otázka: 'Jak vidět jednotu?' Odpověď zní: 'Jen když si odpustíme.'"

Daniel Ange, řeholník /Francie/: "Mám již dost vašich sporů, toto je požehnaná hodina odpuštění. Je jediná cesta, která nás chrání před smrtí a sebevraždou, a to je cesta odpuštění. Odmítnout odpuštění znamená zneplodnit je. Prosím vás ve jménu těchto Božích slz: Nezneplodňujte Kristovu krev!" Sdělil své vidění: "Vidím Evropu, mnoho zdvižených rukou. Prázdné ruce, které se přes hradby ostatních drátů spojují s prázdnými rukama našich bratří ve východních zemích. To vytváří nádhernou klenbu, krásnější než klenba katedrál."

Thomas Roberts, pastor: "Když se mě někdo ptá: 'Co očekáváš?', odpovídám: 'Neočekávané.' Buďme vnímaví k tomu, co Bůh právě koná skrze tuto obnovu, která se šíří po celém světě. Je to mimořádný okamžik dějin církve. Věřím, že je to teprve začátek obnovy, protože obnova není pohyb v církvi, nýbrž církev v pohybu."

Laurent Fabre SJ /Francie/: "Nevím, zdali uděláme nějaký krok vpřed, můžeme se však už dnes modlit, abychom nedělali kroky vzad. Ještě není všechno rozhodnuto. Nevracejte se zpět, už nerozdělujte Kristovo tělo. Nemějte už strach jedni z druhých. Duch svatý otvírá dveře mezi církvemi. Zůstanete věrní!"

Kněz /Polsko/: "Mlčící církev není na Východě, ale na Západě. Mlčící církev ve východní Evropě je plná naděje, je to poselství síly větší než všechny síly světa."